DOMSTOLENS DOM (FØRSTE AFDELING)
AF 29. SEPTEMBER 1983 [1]

Chryssanti Papageorgopoulos mod Det økonomiske og sociale Udvalg

»Prøveansat tjenestemand — afskedigelse«

Sag 277/82

Sammendrag

Tjenestemænd — ansættelse — prøvetid — afskedigelse (Tjenestemandsvedtægten, art. 34, stk. 2)

I sag 277/82

CHRYSSANTI PAPAGEORGOPOULOS, tidligere prøveansat tjenestemand ved Det økonomiske og sociale Udvalg, boende 215 E Venizelou, Iliopoulis, Athen, ved advokat Victor Biel, Luxembourg, 18 A, rue des Glacis, og med valgt adresse hos denne,

sagsøger,

mod

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG, ved Marius Simond, som befuldmægtiget, bistået af advokat Yvette Hamilius, 11, boulevard Royal, Luxembourg, og med valgt adresse hos denne,

sagsøgte,

hvorunder der er nedlagt påstand om annullation af udtalelsen om sagsøgeren ved prøvetidens udløb samt af hendes afskedigelse, og at sagsøgte dømmes til at betale hende erstatning,

har

1 — Processprog: Fransk.

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af afdelingsformanden A. O'Keeffe, dommerne G. Bosco og T. Koopmans,

generaladvokat: G. F. Mancini
justitssekretær: P. Heim

afsagt følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb samt parternes anbringender, argumenter og påstande kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og skriftveksling

Efter at have bestået en generel udvælgelsesprøve, der blev afholdt i december 1980 med henblik på ansættelse af maskinskrivere, blev Papageorgopoulos den 1. juli 1981 ansat ved Det økonomiske og sociale Udvalg som tjenestemand på prøve (efter at have været midlertidigt ansat i juni måned).

Sagsøgeren kom fra Canada, hvor hun havde boet siden 14-årsalderen og arbejdet i otte år, senest i det canadiske forsvarsministerium. Udover sine kundskaber i sit modersmål, græsk, havde hun tilsyneladende meget gode kundskaber i engelsk og fransk.

Den 30. november 1981 blev sagsøgeren tilstillet den udtalelse om hende, der blev udarbejdet ved prøvetidens udløb. Denne udtalelse bedømmer sagsøgerens udnyttelse af sine kundskaber i forbindelse med udførelsen af arbejdsopgaver, hendes skriftlige udtryksfærdighed på sit modersmål (græsk), hendes tilpasningsevne og arbejdsmåde samt kvaliteten af det udførte arbejde som »utilstrækkelig«, mens hendes forståelse for og udtrykskfærdighed på fransk og engelsk bedømmes som »meget god«. Under »bemærkninger« henvises der til den generelle vurdering, der lyder således:

»Selv om Papageorgopoulos' faglige og tekniske kundskaber må bedømmes som tilstrækkelige, udviser hendes kendskab til modersmålet (græsk) alvorlige mangler, hvilket er årsag til en ganske utilstrækkelig indsats, såvel med hensyn til kvaliteten af årbejdet som den måde, det udføres på. Hendes reaktioner på de henstillinger, hun i denne forbindelse har fået, har desuden vist, at hun havde uhyre store vanskeligheder ved at acceptere sine overordnedes myndighed, at indpasse sig i et team, og derfor ved at tilpasse sig arbejdsgangen i institutionen.«

Udtalelsen konkluderede herefter, at sagsøgeren i betragtning af sine kvalifikationer, indsats og tjenstlige adfærd var ude af stand til at varetage de opgaver, der var forbundet med hendes stilling.

Den 4. december 1981 meddelte sagsøgeren, at hun ikke kunne acceptere udtalelsen, idet den efter hendes opfattelse var ensidigt affattet.

Udtalelsen var underskrevet af kontorchef Vermeylen, af lederen af maskinskrivningsafdelingen, Farenzena, af de Oliveira, der havde fungeret som leder af afdelingen i en periode, hvor Farenzena var fraværende på grund af sygdom, samt af lederen af den græske pool, Pallis. Som bilag til sine bemærkninger til udtalelsen vedlagde sagsøgeren et brev fra Amarantidou til Farenzena, der indeholdt hendes bedømmelser af de forskellige ansatte i den græske pool. Amarantidou havde indtil den 17. august 1981 fungeret som leder af den grænske pool før Pallis.

Som følge af udtalelsen ved prøvetidens udløb afskedigedes sagsøgeren ved beslutning af 21. december 1981 med virkning fra den 31. december samme år.

Den 18. marts 1982 indgav sagsøgeren en klage til ansættelsesmyndigheden med anmodning om, at afskedigelsesbeslutningen blev trukket tilbage. Ved skrivelse af 16 juli 1982 afviste Det økonomiske og sociale Udvalgs generalsekretær denne klage.

Efter sin afskedigelse fik sagsøgeren fra den 1. oktober 1982 midlertidig beskæftigelse som maskinskriver (1 år) i Athen ved De forenede Nationer (»Miljøprogrammet«). Hun bestod også den skriftlige del af en udvælgelsesprøve for græsksprogede maskinskrivere ved Europa-Parlamentet, hvis mundtlige del skulle afholdes den 10. december 1982.

Stævningen blev indgivet til Domstolen den 15. oktober 1982.

Skriftvekslingen er forløbet forskriftsmæssigt.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen (første afdeling) besluttet at afhøre visse vidner. Afhøringen af disse, Farenzena og Pallis, fandt sted den 21. april 1983. Pallis blev afhørt om sagsøgerens udførelse af sine opgaver, hendes skriftlige kundskaber i græsk og om kvaliteten af hendes maskinskrivningsarbejde. Farenzena blev afhørt om de samme spørgsmål som Pallis, og blev herudover anmodet om at fremkomme med oplysninger om eventuel kritik fra oversættelsesafdelingen imod sagsøgerens maskinskrivningsarbejde.

II — Parternes påstande

Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

a) Sagen antages til realitetsbehandling.

b) Sagsøgeren gives medhold og følgelig kendes den udtalelse ved prøvetidens udløb, der anbefaler afskedigelse, ugyldig.

c) Som følge heraf kendes afskedigelsen for ugyldig, idet den savner grundlag.

d) Det statueres i overensstemmelse hermed, at sagsøgeren har ret til løn og honorarer fra 1. januar 1982 at regne med renter 10 % til betaling sker.

e) Sagsøgte tilpligtes at betale sagsøgeren 10 000 BFR i erstatning for

ikke-økonomisk skade for hver måneds arbejdsløshed med renter 10 %.

f) Sagsøgeren gives lejlighed til ved vidner at bevise, at den anfægtede udtalelse ved prøvetidens udløb er udtryk for magtfordrejning.

g) Sagsøgte tilpligtes at betale alle sagens omkostninger.

I tilfælde af vidneafhøring anordnes udsættelse af spørgsmålet om sagens omkostninger.

Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

a) Principalt frifindelse.

b) Sagsøgeren tilpligtes at afholde sagens omkostninger.

c) Subsidiært i hvert fald frifindelse for så vidt angår sagsøgerens krav om løn og honorarer fra den 1. januar 1982 til genansættelsen ved Det økonomiske og sociale Udvalg.

d) Ligeledes frifindelse for så vidt angår sagsøgerens krav om erstatning for ikke-økonomisk skade.

e) Afgørelse af spørgsmålet om sagens omkostninger efter de i så fald gældende regler.

f) Det økonomiske og sociale Udvalg forbeholdes enhver anden rettighed.

I sin replik har *sagsøgeren* subsidiært anmodet om, at Farenzena og Pallis afhøres som vidner om omstændighederne omkring udarbejdelsen af udtalelsen ved prøvetidens udløb, og for Pallis' vedkommende tillige om interessekonflikten mellem hende og sagsøgeren, og herudover særligt om hvem, der var i stand til at udtale sig om sagsøgerens skriftlige udtryksfærdighed på græsk.

III — Parternes anbringender og argumenter

Sagsøgeren gør for det første gældende, at udtalelsen ved prøvetidens udløb mangler begrundelse, idet der ikke til anmærkningerne »utilstrækkelig« er knyttet nogen form for bemærkninger. Udtalelsen er således ikke begrundet, og såvel udtalelsen om den efterfølgende afskedigelse bør derfor fuldsændigt og helt annulleres.

Ifølge sagsøgeren foreligger der magtfordrejning, idet der for den første bedømmer, Pallis, var tale om at skaffe sig af med en konkurrent. Begge var nemlig kandidater til posten som leder af den græske pool.

Udtalelsen er ikke objektiv, især fordi den på den ene side bedømmer sagsøgerens evne til at arbejde i et team som tilstrækkelig, og på den anden side i sin generelle vurdering af sagsøgeren omtaler hendes »uhyre store vanskeligheder ved at indpasse sig i et team«. Udtalelsen er således selvmodsigende, hvilket i sig selv bør være tilstrækkeligt til, at der ydes retfærdighed i denne sag.

Sagsøgeren gør to andre anbringender gældende, som vedrører krænkelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og tilsidesættelse af bistandspligten.

Endelig gør sagsøgeren gældende, at udtalelsen er ugyldig, fordi tre rubrikker ikke er udfyldt, nemlig den, der vedrører de væsentligste arbejdsopgaver, der er udført i prøvetiden, rubrikken vedrørende sagsøgerens placering med hensyn til lønklasse og løntrin samt den rubrik, der skal udfyldes af den overordnede.

Sagsøgeren tilføjer, at hun ikke gør nogen økonomisk skade gældende, fordi det forekommer hende åbenbart, at sagsøgte bør betale hende løn for perioden fra hendes afskedigelse til det tidspunkt, hvor dommen afsiges. Da den uberettigede afskedigelse imidlertid har påført hende en væsentlig ikke-økonomisk skade, stiller hun krav om en godtgørelse herfor, som hun foreløbig har ansat til 10 000 BFR for hver måned, hun uretmæssigt er blevet nægtet arbejde.

I virkeligheden er sagsøgerens centrale klagepunkt, at Pallis, der blev udnævnt til leder af den græske pool i september 1981, var den eneste af de bedømmere, der var med til at udfærdige udtalelsen ved prøvetidens udløb, som have kendskab til græsk. De to andre bedømmere, Farenzena og de Oliveira, havde intet kendskab til græsk, hvilket udgør et tilstrækkeligt grundlag for at annullere udtalelsen. Sagsøgeren henleder i denne forbindelse opmærksomheden på, hvad Amarantidou, der fungerede som leder af den græske pool indtil den 17. august 1981, udtalte om hende i sit brev til Farenzena: »Glimrende faglig ansvarsbevidsthed, næsten perfekt maskinskrivning, bestræber sig på at gøre fremskridt og forbedre sig, roligt gemyt, metodisk og stabil, uundværlig.«

Det økonomiske og sociale Udvalg benægter rigtigheden af sagsøgerens beskyldninger mod Pallis, som var blevet overdraget ledelsen af den græske sektion af maskinskrivningsafdelingen i betragtning af, at hun havde bestået udvælgelsesprøven for sekretærer ØSU C/21/79 med det bedste resultat, og at hun havde en meget omfattende faglig erfaring som direktionssekretær tillige med en fællesskabserfaring, idet hun havde været midlertidig ansat som assistent i lønklasse B 5 i Domstolens græske dommers kabinet. I sin stilling fulgte hun sagsøgerens arbejde i den vigtigste del af prøvetiden. Endelig var sagsøgeren og Pallis ikke på noget tidspunkt mulige konkurrenter til den samme stilling, især fordi Pallis overskred aldersgrænsen for deltagelse i udvælgelsesprøven for chefsekretærer (ØSU C/28/80), der havde til formål at finde en leder af den græske pool. Papageorgopoulos bestod i øvrigt hverken denne udvælgelsesprøve eller prøverne ved den sideløbende udvælgelsesprøve for sekretærer, og Pallis fulgte som sekretær en hel anden karriere end sagsøgeren, der var maskinskriver.

Den omstændighed, at visse rubrikker i udtalelsen ikke blev udfyldt, er irrelevant, da det drejer sig om en udtalelse om en prøveansat maskinskriver, hvis arbejde ikke kan gå ud over, hvad der følger af stillingens arbejds- og kompetenceområde. Når den omtvistede udtalelse ikke indeholder bemærninger fra de forskellige overordnede, er det fordi disse ved at underskrive udtalelsen, til hvis udarbejdelse de i øvrigt bidrog, blot har bekræftet dennes samlede indhold.

Selv om sagsøgeren havde tilstrækkelige faglige og tekniske kundskaber og en god mundtlig udtryksevne på græsk, som hun forstod og talte, opstod vanskelighederne, når hun skulle skrive på maskine og særligt, når det drejede sig om at skrive efter diktat på bånd, hvor hun skulle bevise, at hun besad de nødvendige sproglige og grammatiske kundskaber, hvilket er blevet bekræftet af de

oversættere, der i denne forbindelse blev adspurgt. Manglerne ved hendes indsats og de mange fejl, hendes skrevne tekster var behæftet med, blev ofte påtalt over for sagsøgeren af hendes overordnede.

For så vidt angår den sidste anmærkning om utilstrækkelighed, om sagsøgerens tilpasningsevne, skyldes forskellen i forhold til bedømmelsen af hendes evne til at arbejde som en del af et team, der fandtes tilfredsstillende, at sagsøgeren, selv om hun udviste en korrekt adfærd over for sine kollegaer i den græske pool, havde vanskeligheder ved at tilpasse sig det arbejde, som hun blev tildelt, og især at indordne sig under sine overordnedes myndighed.

Der foreligger kun magtfordrejning, når en myndighed ved udførelsen af en handling, der henhører under dens kompetence, forfølger et ulovligt formål. Sagsøgte kan derfor vanskeligt se, ved hvilken beslutning man skal have gjort sig skyldig i nogen form for magtfordrejning, som der ikke kan opstilles en formodning for, men som det må påhvile sagsøgeren at bevise foreligger.

For så vidt angår de relative retlige mangler ved udtalelsen ved prøvetidens udløb og ved afskedigelsesbeslutningen, havde sagsøgte af hensyn til den prøveansatte tjenestemand givet en detaljeret analyse af alle de forhold, der spillede ind ved den endelige bedømmelse af hendes egnethed til at varetage de med hendes stilling forbundne opgaver op ved vurderingen af hendes indsats og tjenstlige adfærd. Sagsøgeren var blevet gjort bekendt med den omtvistede udtalelse, der indeholdt en udtømmende generel vurdering, og kunne — hvilket hun da også gjorde — skriftligt fremsætte sine bemærkninger. I denne forbindelse anfører Det økonomiske og sociale Udvalg, at sagsøgeren hovedsageligt baserede sine bemærkninger på Amarantidou's brev til Farenzena, som var stærkt ensidigt. For så vidt angår det brev, hvorved afskedigelsen meddeltes, var det begrundet indtil den mindste detalje.

Sagsøgeren har både nedlagt påstand om annullation og om genoprettelse, og der er i denne forbindelse en modsigelse mellem ikke at ville gøre krav på erstatning for økonomisk skade og samtidig at kræve løn fra den 1. januar 1982 til det tidspunkt, hvor dommen afsiges. I denne forbindelse henleder sagsøgte opmærksomheden på, at sagsøgeren har fået udbetalt to måneders løn efter sin afskedigelse, og at hun har fundet anden beskæftigelse. Selv om hun hævder ikke at ville gøre krav på erstatning for økonomisk skade, må det derfor alligevel påhvile hende at bevise, at hun har lidt såvel en sådan skade som en ikke-økonomisk skade.

III — Mundtlig forhandling

Parterne har i retsmødet den 19. maj 1983 afgivet mundtlige indlæg.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 14. juli 1983.

Præmisser

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens justitskontor den 15. oktober 1982, har C. Papageorgopoulos, prøveansat tjenestemand ved Det økonomiske og sociale Udvalg, anlagt sag med påstand om annullation af udtalelsen om hende ved prøvetidens udløb samt af hendes påfølgende afskedigelse, og at sagsøgte dømmes til at betale hende løn og honorarer fra den 1. januar 1982 tillige med erstatning og renter som godtgørelse for den krænkelse, hun har lidt.

2 Efter afholdelsen af en generel udvælgelsesprøve med henblik på ansættelse af maskinskrivere, blev sagsøgeren den 1. juli 1981 ansat af sagsøgte som tjenestemand på prøve.

3 Udtalelsen ved prøvetidens udløb blev udfærdiget den 27. november 1981 og meddelt sagsøgeren den 30. november. Anmærkningen »utilstrækkelig« er i rubrikken »kvalifikationer« anvendt for så vidt angår udnyttelsen af kundskaber i forbindelse med udførelsen af arbejdsopgaver, den skriftlige udtrykfærdighed og tilpasningsevnen, samt i rubrikken »indsats« for så vidt angår arbejdets kvalitet og den måde, det udføres på. I afsnittet »generel vurdering« begrundes anvendelsen af anmærkningerne »utilstrækkelig« med følgende:

»Selv om Papageorgopoulos' faglige og tekniske kundskaber må bedømmes som tilstrækkelige, udviser hendes kenskab til modersmålet (græsk) alvorlige mangler, hvilket er årsag til en ganske utilstrækkelig indsats, såvel med hensyn til kvaliteten af arbejdet som den måde, det udføres på.

Hendes reaktioner på de henstillinger, hun i denne forbindelse har fået, har desuden vist, at hun havde uhyre store vanskeligheder ved at acceptere sine overordnedes myndighed, at indpasse sig i et team, og derfor ved at tilpasse sig arbejdsgangen i institutionen.«

4 Udtalelsen slutter med en negativ bedømmelse af sagsøgerens egnethed til i betragtning af sine kvalifikationer, indsats og tjenstlige adfærd at varetage de med hendes stilling forbundne arbejdsopgaver.

5 Udtalelsen blev udfærdiget af kontorchef Vermeylen og underskrevet af lederen af maskinskrivningsafdelingen, Farenzena, den fungerende leder af afdelingen, de Oliveira, og af lederen af den græske pool, Pallis.

6 Ved skrivelse af 4. december 1981 protesterede sagsøgeren imod udtalelsen.

7 Ved beslutning af 21. december 1981, der meddeltes sagsøgeren den 22. december, besluttede Det økonomiske og sociale Udvalgs generalsekretær at afskedige hende med virkning fra den 31. december 1981.

8 Den 18. marts 1982 indgav sagsøgeren en klage over afskedigelsesbeslutningen. Denne klage blev afvist ved Det økonomiske og sociale Udvalgs generalsekretærs beslutning af 15. juli 1982.

9 I stævningen gør sagsøgeren gældende, at udtalelsen er mangelfuldt begrundet, at den ikke er objektiv, at den indirekte er selvmodsigende, at den krænker princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og tilsidesætter bistandspligten samt, at den er udtryk for magtfordrejning, idet Pallis, der underskrev udtalelsen, ville skaffe sig af med en konkurrent til stillingen som leder af den græske pool.

10 Til støtte for disse anbringender anfører sagsøgeren, at Pallis var hendes konkurrent til stillingen som leder af den græske pool, og at hendes bedømmelse derfor ikke var objektiv. Hun gør desuden gældende, at Amarantidou, der i mindst halvdelen af prøvetiden var ansvarlig for poolens ledelse, burde være blevet adspurgt.

11 Det fremgår af sagen, at Pallis ved beslutning af 25. september 1981 med virkning fra den 1. oktober midlertidigt blev overdraget kontrollen med og organiseringen af den græske sektion af maskinskrivningsafdelingen, og at hun på tidspunktet for udtalelsens udfærdigelse var ansvarlig for denne sektions ledelse. Det er i overensstemmelse med reglerne om god forvalt-

ning, at den person, der er ansvarlig for sektionens ledelse, giver sin bedømmelse af den prøveansatte. Med hensyn til sagsøgerens klagepunkt om at Amarantidou's vurdering burde være blevet søgt, fremgår det, at der aldrig har foreligget nogen skriftlig beslutning om at overdrage ledelsen af maskinskrivningsafdelingens græske sektion til denne, der var midlertidig ansat, men at hun rent faktisk varetog koordinationen af den græske pools opgaver under afdelingslederens opsyn. Amarantidou har kun kunnet følge sagsøgerens arbejde fra den 1. juli til den 17. august, da sidstnævnte tog på ferie. Endog før udtalelsen blev udfærdiget, forlod Amarantidou Det økonomiske og sociale Udvalgs tjeneste den 27. august. Hendes vurdering var derfor ikke afgørende.

12 Udtalelsen, der blev udfærdiget af kontorchefen, blev medunderskrevet af lederen af maskinskrivningsafdelingen, af de Oliveira, der fungerede som leder af afdelingen under sin chefs fravær, og af den person, der var ansvarlig for ledelsen af den græske pool, for at angive, at disse var enige i den i udtalelsen indeholdte bedømmelse. De negative bedømmelser er tilstrækkeligt begrundede i den generelle bedømmelse, som der er henvist til. Det må derfor fastslås, at udtalelsen er blevet forskriftsmæssigt udfærdiget og begrundet.

13 For så vidt angår anbringendet om magtfordrejning, har sagsøgeren ikke fremlagt det ringeste bevis for sine beskyldninger, hvorfor dette anbringende ikke kan lægges til grund.

14 For så vidt angår sagsøgerens øvrige klagepunkter, bemærkes, at hun har indskrænket sig til at nævne disse i stævningen og forbeholdt sig muligheden for om nødvendigt nærmere at udvikle dem i replikken. Disse klagepunkter er ikke blevet gjort til genstand for nogen form for præcisering eller udvikling under retsforhandlingernes senere trin. De bør herefter ikke undersøges nærmere.

Sagens omkostninger

15 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, der taber sagen, til at afholde dens omkostninger. I henhold til procesreglementets artikel 70 bærer institutionerne imidlertid selv de udgifter, de har afholdt i sager anlagt af de ansatte ved Fællesskaberne.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (første afdeling)

1. **Sagsøgte frifindes.**

2. **Hver part bærer sine omkostninger.**

O'Keeffe Bosco Koopmans

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 29. september 1983.

For justitssekretæren

J. A. Pompe
Assisterende justitssekretær

A. O'Keeffe
Formand for første afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. F. MANCINI FREMSAT DEN 14. JULI 1983 [1]

Høje Domstol.

1. I denne sag, der er anlagt ved Domstolen den 15. oktober 1982 mod Det økonomiske og sociale Udvalg (herefter benævnt ØSU), har sagsøgeren, Chryssanti Papageorgopoulos, tidligere ansat ved dette organ, nedlagt en række påstande — om annullation af udtalelsen ved prøvetidens udløb og af den på grundlag heraf foretagne afskedigelse af hende, samt om betaling af løn fra tidspunktet for tjenestens ophør, hvortil kommer erstatning for ikke-økonomisk skade.

1 — Oversat fra italiensk.